

DUVAKI: Brede duurzaamheidsscan geeft varkenshouders inzicht in sterke punten en verbeterkansen

Len Mertens¹, Thomas Van Daele¹, Annatachja De Grande¹, Eline Kowalski¹, Evelyne Delezie¹, Marijke Aluwé¹

¹Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, Eenheid dier, 9090 Merelbeke-Melle, België

Duurzame dierlijke productie is een veelzijdig begrip en omvat zowel aandacht voor diergezondheid en -welzijn, ecologische impact, economische leefbaarheid en sociaal welzijn. Ondanks de groeiende aandacht vanuit de samenleving, beleid en de veehouders zelf, is het moeilijk om zicht te krijgen op de duurzaamheidsprestaties. De meeste bestaande tools richten zich ook op slechts één aspect van duurzaamheid – doorgaans economische en ecologische impact – waardoor dierenwelzijn en sociale dimensies onderbelicht blijven. Aangezien verbeteringen in de ene dimensie kunnen leiden tot trade-offs in andere, is een globale benadering essentieel.

Multidimensionale scan onderzoekt duurzaamheid voor alle pijlers

Om deze leemte op te vullen, werd in het VLAIO LA-traject DUVAKI ('Duurzame varkens- en vleeskippenhouderij') een brede, multidimensionale scan ontwikkeld voor de beoordeling en benchmarking van duurzaamheid op varkens- en vleeskippenbedrijven. Voor varkensbedrijven is de scan uitsluitend van toepassing op de vleesvarkensafdeling. De scan werd ontwikkeld in nauwe samenwerking met landbouwers, experts en andere stakeholders. De vragenlijst omvat in totaal 56 vragen en neemt ongeveer 30 tot 90 minuten in beslag.

De scan geeft vleesvarkenshouders inzicht in hun prestaties binnen de vier duurzaamheidspijlers: diergezondheid en -welzijn, ecologie, economie en sociaal welzijn. Voor elke duurzaamheidspijler werd een zorgvuldig geselecteerde set indicatoren opgesteld, gebaseerd op bestaande vragenlijsten en tools (bv. AMCRA, Biocheck, SusPigSys), en aangevuld met expertdiscussies. Dit resulteerde in 9 indicatoren voor diergezondheid en -welzijn (waaronder sterftepercentage, bezettingsdichtheid en bioveiligheid), 8 indicatoren voor ecologie (o.a. energie- en waterverbruik en voedersamenstelling), 9 indicatoren voor economie (o.a. rendabiliteit, voederkost en familiaal arbeidsinkomen) en 8 indicatoren voor sociaal welzijn (waaronder arbeidsomstandigheden, work-life balance en netwerk). Door deze indicatoren te evalueren ten opzichte van vastgelegde referentiewaarden, die jaarlijks worden geüpdatet, worden relatieve bedrijfsscores berekend. Er worden geen totaalscores berekend omdat dit de resultaten uitvlakt. Elk aspect wordt afzonderlijk beoordeeld. Zo identificeert de scan alle sterktes en kritieke aandachtspunten op het bedrijf.

Gepersonaliseerd rapport

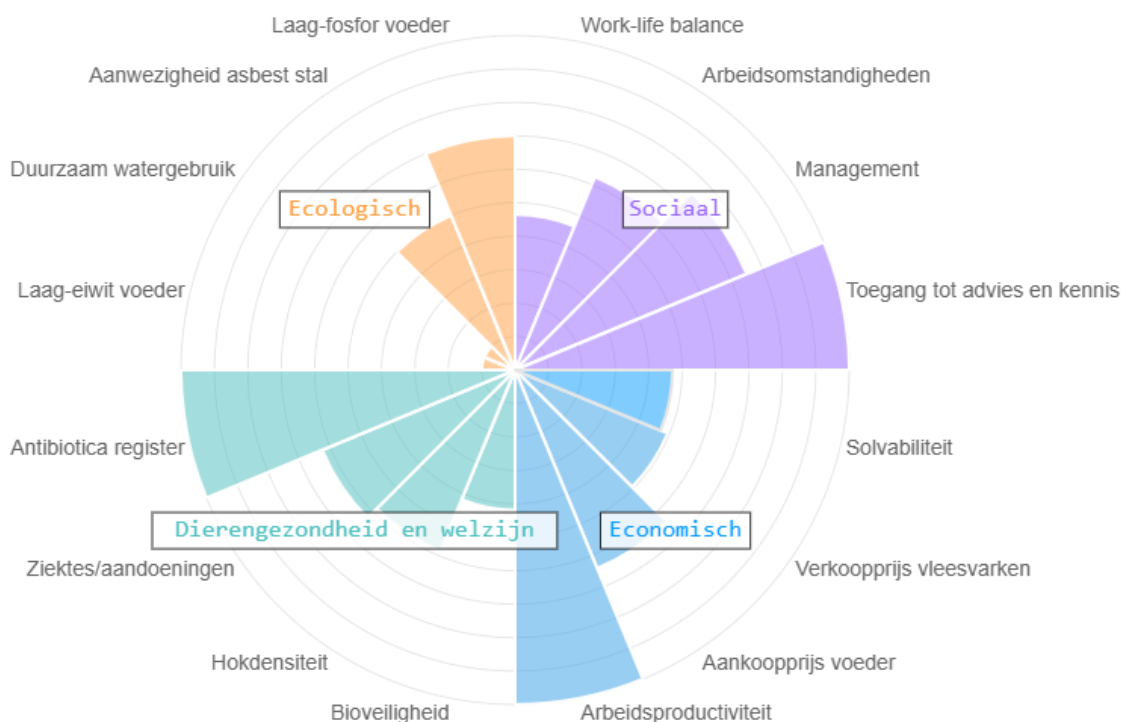
Na het invullen van de duurzaamheidsscan ontvangt de varkenshouder onmiddellijk zijn gepersonaliseerd rapport, dat bestaat uit drie onderdelen. Het eerste deel van het rapport omvat een duurzaamheidsster, dit is een visuele overzichtsfiguur met per duurzaamheidspijler de twee best en twee minst scorende indicatoren voor dat bedrijf (**figuur 1**). Daarnaast geeft het rapport per pijler een samenvattende figuur, met daarin de scores voor alle indicatoren (**figuur 2**). De indicatoren worden daarbij onderverdeeld in sterke punten en aandachtspunten, met concrete adviezen en tips om de aandachtspunten te verbeteren. Tot slot volgen meer gedetailleerde informatie en praktische aanbevelingen per indicator, en kunnen vleesvarkenshouders via de benchmarking hun prestaties anoniem vergelijken met deze van collega's.

Eerste resultaten

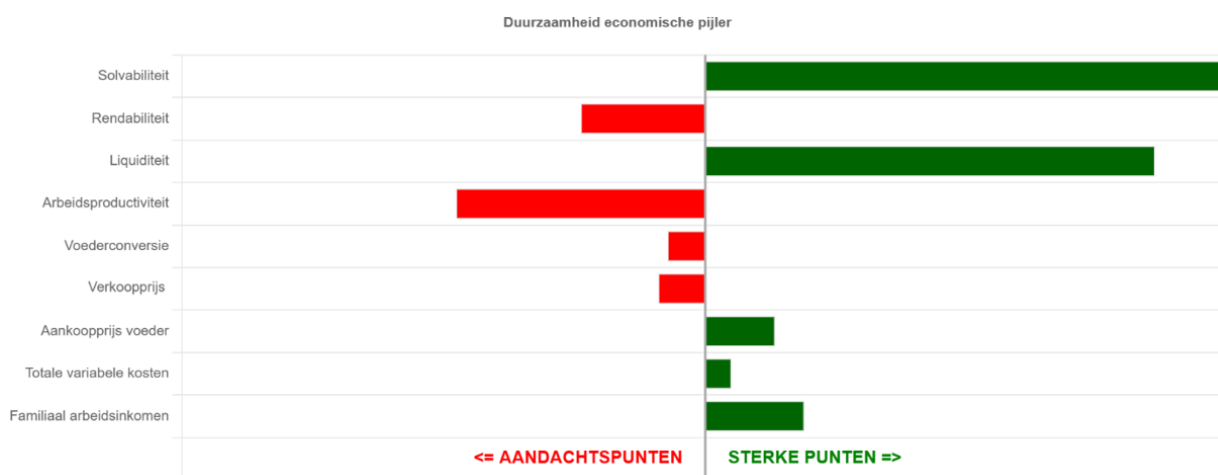
De duurzaamheidsscan werd inmiddels ingevuld door 33 varkensbedrijven in Vlaanderen. In het algemeen werden hoge scores behaald op de indicatoren voederconversie, sterftepercentage en stalisolatie, terwijl lagere scores werden vastgesteld voor duurzaam watergebruik. Voor de meeste economische indicatoren

(zoals familiaal arbeidsinkomen, arbeidsproductiviteit en voederkosten) werd een grote variabiliteit vastgesteld. Voor de sociale dimensie scoorden varkenshouders over het algemeen heel goed, met de hoogste scores op de indicatoren management en toegang tot advies en kennis, terwijl netwerking en work-life balance gemiddeld lager scoorden.

Figuur 1. De duurzaamheidsster geeft een visueel overzicht van de bedrijfsresultaten, met per pijler de twee best en de twee minst scorende indicatoren. Hoe langer een 'taartstuk', hoe beter het resultaat; hoe korter, hoe lager de score.

Figuur 2. Per duurzaamheidspijler ziet een varkenshouder de resultaten van alle indicatoren. Sterke punten worden in groen, aandachtspunten in rood weergegeven. Voor elk aandachtspunt bevat het rapport praktische adviezen en tips, zodat de varkenshouder er direct mee aan de slag kan.

Meer informatie op <https://duvaki.ilvoonline.be/>.

Contactpersoon: Len Mertens – Len.Mertens@ilvo.vlaanderen.be – +32 9 272 26 20